

[Udenrigsministeren]

kretærens særlige udsending, fået ham udmannøvreret uden smålig skelen til, at en forsinkelse eller en afbrydelse af fredsprocessen kunne få helt katastrofale følger for den sultende befolkning i Somalia.

Jeg kan, da den sag nu er blevet trukket ind i debatten, oplyse, at jeg har sendt et personligt brev til FN's generalsekretær, hvor jeg i meget direkte vendinger har givet udtryk for, at set gennem danske briller er det et helt uacceptabelt forløb. Og jeg har kraftigt opfordret generalsekretæren til at sikre, at FN-systemet får kursen lagt om. Jeg har også taget problemet op på det nordiske udenrigsministermøde for nylig i Århus og på EF-udenrigsministermødet den 9. november. Og jeg kan oplyse, at Storbritannien – som altså har formandskabet – netop på EF's vegne over for FN's generalsekretær har givet udtryk for stærk utilfredshed med den måde, hvorpå FN-systemet har håndteret Somaliakrisen. Den slags ting må simpelt hen ikke ske fremover.

Der er tre forudsætninger, som er helt afgørende for, at de ressourcer, vi sætter ind på nødhjælpsoperationer, ikke skal være spildt. For det første, som fru Agnete Laustsen også var inde på, må man sikre en effektiv varsling af katastrofesituationerne. Der er allerede et ganske effektivt såkaldt early warning-system i FN-regi. Det kan blive bedre, og det vil forhåbentlig også blive bedre.

Men det er ikke her, hovedproblemet ligger. Den anden helt afgørende forudsætning er, at systemet bliver brugt effektivt, og at man handler omgående. Det kræver politisk vilje og handlekraft. Det er netop de problemer, som vi nu har taget op i den nordiske kreds og i EF-kredsen. Somalia er som nævnt et grelt eksempel. Det er også vigtigt, at FN-systemet koordinerer indsatsen med de private humanitære hjælpeorganisationer, og at der i hver enkelt situation sikres en optimal arbejdsdeling.

Endelig er den tredje forudsætning mulighederne for overhovedet at få nødhjælpen frem, og det er et problem, vi dagligt ser demonstreret i det tidligere Jugoslavien. Det er noget, vi ifølge telegrambureauerne har set demonstreret i Somalia tidligere i dag. Det er nemlig sket tidligere i dag, formentlig mens vi har haft debatten her – og mens de mange, der nu står og støjer ude i sidegangen, har talt uden for denne sal...

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg er ganske enig med udenrigsministeren. Der er ingen grund til, at der tales så højt i sidegangen eller andre steder.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Vi har oplevet tidligere i dag, hvordan et skib med nødhjælp måtte vende om, fordi det blev beskudt fra Mogadiscio havn, og det til trods for at FN for længst har vedtaget resolutioner, der skulle gøre det muligt at give den militære beskyttelse af nødhjælpsforsyninger i Somalia, som er afgørende nødvendig for, at man kan få forsyningerne frem.

Der er god grund til at understrege, at der er sket store fremskridt, når det drejer sig om retten til det, vi kalder humanitær intervention. Det er bare få år siden, at det var en gængs holdning til det spørgsmål, at selv det mest undertrykkende regime kunne gemme sig bag hævdvundne principper om ikkeindblanding i andre staters indre anliggende – også når indre anliggender betød forfølgelse eller nedslagtning af mindretal. Sådan var det for bare få år siden. Det har vi bevæget os væk fra – og heldigvis for det. Som vi ser i Somalia og i det nordlige Irak, er det i dag internationalt accepteret, at man også må bruge magt til en sådan indsats. Og vi kan kun håbe på, at de muligheder, der er etableret for at gøre det i Somalia, hurtigt og effektivt bliver taget i anvendelse af FN-systemet, så man ikke igen skal se som i dag, at et skib må vende om, fordi det bliver beskudt af banditter i havnen, eller at nødhjælpsforsyninger på land bliver plyndret eller forhindret i at nå frem.

Der var en diskussion mellem hr. Riishøj og fru Mimi Jakobsen om EF's indsats, hvor jeg forstod hr. Riishøjs bemærkninger sådan, at der var en kritik af EF's katastrofeindsats. Jeg vil sige, at beslutningsproceduren normalt er for langsom. Problemet er nok, at EF-Kommissionens administration af katastrofehjælpen bliver besværliggjort af stive regler. Man kan også sige, at samspillet med de private organisationer kunne være bedre.

Jeg kan sige, at det er en kritik, der kom frem så sent som i sidste uge på et møde mellem EF's udviklingsministre, og her blev det besluttet, at dette spørgsmål skal tages op til videre drøftelse under det kommende danske formandskab. Her vil vi naturligvis – også i overensstemmelse med ordlyden af dagens